

2015

þÿ — À ¿ 1 ¼ ± ½ Ä 1 0 ® Ä ¿ Å 3 ¬ ¼ ¿ Å 0 ± 1
þÿ ¿ 1 0 ¿ 3 - ½ µ 1 ± Â Ã Ä ± 0 µ - ¼ µ ½ ± Ä ¿ 1
þÿ ± Ê Ã 1 ¿ Å Ä ¿ Å ' 3 1 ¿ Á µ - Ä ¿ Å

Georgiou, Ioannis (Arximandritis P. Nektarios)

þÿ Á ð Á ± ¼ ¼ ± ~ µ ¿ » ¿ 3 1 0 ½ £ À ¿ Å ' ½, £ Ç ¿ » ® • À 1 Ä Ä · ¼ ½ ¥ 3 µ - ± Â, ± ½ µ À 1 Ä Ä ® ¼ 1

<http://hdl.handle.net/11728/6680>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΣΙΟ
ΠΑΪΣΙΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΟΣΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Διπλωματική Μελέτη

Υποβληθείσα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεολογικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Νεάπολις

ΠΑΦΟΣ 2015

*Εὐλαβικό ἀφιέρωμα
σεβασμοῦ, τιμῆς καὶ ἀγάπης
στην Μητέρα μου Φωτεινή
καθὼς καὶ στην ἱερά Μνήμη
τοῦ παπποῦ μου Στεφάνου
καὶ τοῦ μακαριστοῦ πνευματικοῦ μου πατρός
οἰκονόμου π. Μιχαήλ Καλλονᾶ,
στους ὁποίους ὀφείλω τα βήματά μου στο Νέο Κόσμο καὶ
στην Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.
Ἡ ἀνατροφή μου μαζί τους ἦταν
κοινοποίηση ἐμπειρίας ἢ μαρτυρία ἀλήθειας καὶ
προσφορά βιώματος.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	8-10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΑΪΣΙΟ.....	11-19
Ύποενοτήτα α. Άγιος.....	11-12
Ύποενοτήτα β. Η άγιοκατάταξη τοῦ γέροντος Παΐσιου.....	12-13
Ύποενοτήτα γ. Βίος όσιου Παΐσιου.....	13-15
Ύποενοτήτα δ. Το κληροδότημα τοῦ όσιου Παΐσιου.....	15-16
Ύποενοτήτα ε. Το συγγραφικό έργο τοῦ όσιου Παΐσιου.....	17-19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	20-35
Ύποενοτήτα 1. Έν αρχή.....	21-24
Ύποενοτήτα 2. Πρίν τόν γάμο.....	24-26
i Το ζήτημα τῶν σπουδῶν.....	25-26
Ύποενοτήτα 2. Η συνταγή τοῦ καλοῦ γάμου.....	27-35
i. Άμοιβαίος σεβασμός.....	28-30
ii. Άγάπη.....	30-32
iii. Ύπομονή.....	32-33
iv. Το «φταιξιμο» και τό «δίκαιο».....	34-35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	36-53
Ύποενοτήτα 1. Το πρόβλημα τῆς τεκνοποιίας.....	37-39
Ύποενοτήτα 2. Δυσκολία στην τεκνοποιία.....	39-40
Ύποενοτήτα 3. Υιοθεσία – τό «βόλεμα» τοῦ όρφανου.....	41-42
Ύποενοτήτα 4. Πολύτεκνες οικογένειες.....	42-43
Ύποενοτήτα 5. Έκτρώσεις – φοβερή άμαρτία.....	43-45
Ύποενοτήτα 6. Τα μικρά παιδιά.....	46
Ύποενοτήτα 7. Βάπτισμα.....	46-47
Ύποενοτήτα 8. Περιορισμός παιδιῶν;.....	48-49
Ύποενοτήτα 9. Παιδι και σπουδές.....	49-50
Ύποενοτήτα 10. Σεβασμός και άγάπη στους γονεΐς.....	50-51
Ύποενοτήτα 11. Γηροκόμηση τῶν γερόντων.....	51-53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΜΑΝΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	54-62
Ύποενοτήτα 1. Η άγάπη τῆς μάνας.....	56-58
Ύποενοτήτα 2. Η άντοχή τῆς μάνας.....	58-59
Ύποενοτήτα 3. Η μάνα ως τροφός.....	59-60
Ύποενοτήτα 4. Μητέρα και έργασία.....	60-61
Ύποενοτήτα 5. Για ένα σωστό νοικοκυριό.....	61-62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ.....	64-72

Ἵποενότητα 1. Ἡ εὐθύνη τῶν γονιῶν.....	65-66
Ἵποενότητα 2. Τὸ παράδειγμα.....	66-67
Ἵποενότητα 3. Στοργὴ καὶ ἀγάπη.....	67-68
Ἵποενότητα 4. Ἐπίδραση ἀπὸ τὸ περιβάλλον.....	68-69
Ἵποενότητα 5. Μάλωμα καὶ ἔπαινος.....	70-71
Ἵποενότητα 6. Περιουσία.....	71-72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	74-82
Ἵποενότητα 1. Ἡ υἰγεία στὴν οἰκογένεια	75-80
Ἵποενότητα 2. Βοήθεια στὸν πλησίον	81
Ἵποενότητα 3. Σχέσεις μὲ συγγενεῖς καὶ φίλους.....	82
MARRIAGE AND FAMILY LIFE: A short introduction based on the sayings of St. Paisius.....	84-85
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	86-90
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	92-93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	96-100

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

PG	Patrologia Graeca
Βασ.	Βασιλειῶν
Γαλ.	Γαλάτας
Γέν.	Γένεσις
Δευτερ.	Δευτερονόμιον
Ἐβρ.	Ἐβραίους
Ἐξ.	Ἐξοδος
Ἐφ.	Ἐφεσίους
Ἡσ.	Ἡσαΐας
Ἰεζ.	Ἰεζεκιήλ
Ἰερ.	Ἰερεμίας
Ἰω.	Ἰωάννης
Κορ.	Κορινθίους
Λευϊτ.	Λευϊτικόν
Λκ.	Λουκᾶς
Μακκ.	Μακκαβαίων
Μκ.	Μᾶρκος
Μαλ.	Μαλαχίας
Μασ.	Μασοριτικόν
Μτ.	Ματθαῖος
Παρ. Σολ.	Παροιμῖαι Σολομῶντος
Πρξ.	Πράξεις τῶν Ἀποστόλων
Σοφ. Σολ.	Σοφία Σολομῶντος
σσ.	Σημείωση συγγραφέα
Φιλιππ.	Φιλιππισίους
Ψαλμ.	Ψαλμοί

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1	Ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης
Εικόνα 2	Ὁ γάμος τῆς Κανᾶ
Εικόνα 3	Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εὐλογεῖ τὰ παιδιά
Εικόνα 4	Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ ἡ Ἁγία Ἄννα
Εικόνα 5	Ὁ Ἀσπασμὸς τῶν Ἁγίων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης
Εικόνα 6	«ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά» Ματ. 19,14
Εικόνα 7	Ὁ Γέροντας Παῖσιος στὶς Καρυὲς τοῦ Ἁγίου Ὁρους
Εικόνα 8	Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εὐλογεῖ τὴν τράπεζα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι γεγονός πώς ή περίπτωση του γέροντος Παΐσιου προκαλεί ποικίλες αντιδράσεις, ή δὲ πρόσφατη άγιοκατάταξή του με πράξη του Οικουμενικού Πατριαρχείου τή 13^η Ιανουαρίου 2015 μπορεί να άποτελεϊ «ευφρόσυνο γεγονός και είδηση άρίστη» για τον όρθόδοξο κόσμο, όμως έχει δώσει και έναυσμα για συζήτηση, τόσο για την προσωπικότητα του Γέροντος, όσο και για τον σύντομο χρόνο που αυτή πραγματοποιήθηκε μετά την όσιακή κοίμησή του. Ο άνθρωπος του 21^{ου} αι. μπορεί να είναι διατεθειμένος να άκολουθήσει και να χειροκροτήσει κοσμικούς έθνοπατέρες που σήμερα υπόσχονται πολλά, άλλα σύντομα τον άπογοητεύουν και μετατρέπονται σε άποδιοπομπαίους τράγους, όμως άρνεϊται πεισματικά να δεχθεϊ πώς μπορεί να θεωρηθεϊ «άγιος» ένας σχεδόν άγράμματος πρόσφυγας, ξυλουργός στο έπάγγελμα και στη συνέχεια ταπεινός μοναχός, που τολμούσε να εκφράζει τή γνώμη του με άπλά λόγια και χωρίς περιστροφές ή διπλωματίες.

Και όμως, ή περίπτωση του γέροντος Παΐσιου, μαζί και του γέροντος Πορφυρίου, του όποιου ή άγιοκατάταξη έγινε στις 27 Νοεμβρίου 2013, είναι βεβαίωση άπο τον Θεό πώς και σήμερα μπορεί κάποιος να φτάσει στον στόχο τής σωτηρίας του, άλλα ταυτόχρονα και να δώσει τα σωστά πρότυπα στους ύπολοίπους, κάτι που είναι αναγκαίο για να διατηρηθεϊ ό άνθρωπος στη σωστή πορεία. Σε αντίθεση με τα σύγχρονα πρότυπα τής καταναλωτικής κοινωνίας, ό άγιος είναι μι άδοση στην έρημιά τής πολυκοσμίας. Παραθέτω αυτό που διάβασα κάποτε, μου άρεσε και άπο τότε τó φύλαξα:

"Ο άγιος είναι αυτός που, με τή χάρη του Θεού κατορθώνει να νικήσει τó χρόνο, να ένώσει τó παρελθόν με τó παρόν σ' ένα άτέλειωτο μέλλον. Νικά τον κόσμο και γίνεται ύπερκόσμιος. Νικά τή φθορά και τó θάνατο και γίνεται άθάνατος. Νικά τó φόβο και τα πάθη και γίνεται άπαθής. Ζει ως πάροικος στη γή και μετακομίζει στον ούρανό".

Ένας άπο τους πιο βασικούς πυλώνες τής κοινωνίας είναι ό θεσμός του γάμου και, έν προεκτάσει, τής δημιουργίας οικογένειας μέσα άπο τήν «έννομον συζυγία και τήν έξ αυτής παιδοποιία». Θα ήταν λοιπόν παράξενο, αν ό όσιος Παΐσιος δέν άσχολεϊτο έκτεταμένα με αυτά τα ζητήματα, δίνοντας συμβουλές σε νέους που βρίσκονταν σε σύγχυση άπο τα μηνύματα που προβάλλονται τελευταία στον χώρο που έζησε. Πρόκειται για φιλελεύθερες και νεοτερίστικες θέσεις που, μπορεί μεν οι ύποστηρικτές τους να ισχυρίζονται πώς άποσκοπούν στον «έκσυγχρονισμό» του κοινωνικού πλαισίου, όμως στην πραγματικότητα έχουν μοναδικό τους

στόχο να καθυποτάξουν τὸν ἄνθρωπο στὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα μιᾶς παγκοσμιοποιημένης νέας τάξης πραγμάτων.

Ὁ Ὅσιος, ἔχοντας κατανοήσει τὸν κίνδυνο ποὺ καιροφυλακτοῦσε, ἔγινε ὁ ἐκφραστής τῆς ὀρθόδοξης σκέψης, ὅπως αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν εὐαγγελικὸ λόγο καὶ ποὺ διαχρονικὰ στήριξε καὶ ὀδήγησε στὴ σωτηρία πλήθους πιστῶν καὶ ποὺ πρόσφατα ἀμφισβητεῖται, ἀκόμα καὶ στὸν χῶρο ποὺ αὐτὴ γεννήθηκε καὶ ὑπῆρξε ἡ δισχιλιετῆς της παράδοση. Μὲ λόγια ἀπλὰ καὶ μὲ εἰκόνες παρμένες ἀπὸ τὴν ἐμπειρία του, ὅπως ἀκριβῶς ἔκανε καὶ ὁ Ἰησοῦς μὲ τὶς παραβολές, ὁ πνευματικὸς αὐτὸς Πατέρας τοποθετεῖ τὸ δικό του λιθαράκι στὴ διαπαιδαγώγηση τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ μπορεῖ μὲν νὰ ἀπορρίπτεται ἀπὸ τοὺς «οἰκοδομοῦντες», ὅμως θὰ συνεχίσει νὰ ἀποδεικνύεται διαχρονικὰ ἀπαραίτητος καὶ θὰ στηρίζει ἀενάως τὴν «κεφαλὴν γωνίας»,¹ ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποτελεῖ χρήσιμο βοηθὸ στὴν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπιτελέσει τὸ καθῆκον του σὰν κοινωνικὸ καὶ ἀναπαραγωγικὸ ὄν.

Ἡ παρούσα μελέτη εἶναι ἀποτέλεσμα ἐντρυφήσεως στὴν ποιμαντικὴ παρακαταθήκη τοῦ ὁσίου Παϊσίου τοῦ Ἀγιορείτου, ὅσον ἀφορᾷ τὸν γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια, κατ' ἀνάθεση τοῦ ἐλλογιμωτάτου καθηγητοῦ μου Δρ. Ἀνέστη Κεσελόπουλου στὸ ταπεινὸ μου πρόσωπο. Ἐντούτοις, δὲν ἀποσκοπεῖ στὴν ἐκ βάθους ἀνάλυση τῶν λόγων τοῦ Ὁσίου, ἀλλὰ γίνεται μὲ ἀγάπη πρὸς τοὺς νέους καὶ μὲ σκοπὸ τὴν προσφορὰ σὲ αὐτοὺς ἀκόμα μιᾶς ἄποψης στὴν ἀναζήτησή τους γιὰ ἀπαντήσεις ποὺ ἀφοροῦν τὰ ζητήματα τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας. Ὁ βίος τοῦ Ὁσίου, ποὺ παρατίθεται στὴν ἀρχή, σὲ συνάρτιση μὲ ἓνα σύντομο κείμενο γιὰ τὴν ἔννοια τοῦ «ἁγίου», ἀποτελοῦν προσπάθεια κατανόησης τοῦ τρόπου σκέψης του, ἀλλὰ καὶ τῶν πηγῶν ποὺ ὁ ἴδιος χρησιμοποίησε γιὰ νὰ τὴν ἐκφέρει – τὴν ἐμπειρία τῆς πολυτάραχης καὶ βασανισμένης ζωῆς του καὶ τὸν εὐαγγελικὸ λόγο στὸν ὅποιο ὁ ἴδιος πίστευε κατ' ἀρχάς, πρὶν τὸν προσφέρει σὰν βάλσαμο καὶ κοινωνία στοὺς ἄλλους.

Ὡς δεῦτερο κεφάλαιο, ἀκολουθεῖ ἡ παρουσίαση τῆς τοποθέτησης τοῦ Ὁσίου ἀπέναντι στὸν καρπὸ τοῦ γάμου, τὰ παιδιά, τὶς προϋποθέσεις ποὺ ὀφείλει νὰ πληρεῖ ἓνα ζευγάρι γιὰ νὰ ὀδηγηθεῖ στὴν τεκνοποιᾶ καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιο πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζονται ἡ ὑιοθεσία, ἡ πολυτεκνία καὶ οἱ ἐκτρώσεις. Ἡ ἔμφαση ποὺ ὁ ἴδιος ἔδινε στὸ θέμα «παιδί» διαφαίνεται καὶ στίς ἀκόλουθες ἐνότητες, ὅπου ἐπιχειρεῖται μιὰ προσπάθεια παρουσίασης τῶν θέσεων τοῦ Ὁσίου σχετικὰ μὲ τὸν ρόλο τῆς μητέρας εἰδικότερα καὶ τὴν εὐθύνη τῶν γονιῶν γενικότερα ἀπέναντι στὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν. Στὴν τελευταία δὲ ἐνότητα ἡ φωνὴ τοῦ Γέροντος 'ἠχεῖ' γιὰ νὰ

¹ Μτ. 21.42.

τονίσει τὴ σημασία τῆς πνευματικῆς ζωῆς στὴν οἰκογένεια. Παράλληλα μὲ τὸν λόγο τοῦ Ὁσίου παρουσιάζεται τὸ συμπίλιμα μιᾶς μικρῆς θεολογίας περὶ γάμου καὶ οἰκογενείας, ἀποτέλεσμα σύμπτυξης τοῦ λόγου τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν πατερικῶν κειμένων, προκειμένου νὰ τονιστεῖ ἡ θεολογικὴ συνέπεια τοῦ Ὁσίου. Ἐλπίζουμε αὐτὴ ἡ ταπεινὴ προσπάθεια νὰ εἶναι μέρος μιᾶς εὐρύτερης μελέτης, ἡ ὁποία θὰ ἀναδείξει τὸν λόγο τοῦ Ὁσίου Παΐσιου καὶ θὰ βοηθήσει στὴν ἀνάκτηση τῆς χαμένης ἐμπιστοσύνης τῶν νέων στοὺς θεσμοὺς τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔγραφο 25^{ον} Μαρτίου ἐν ἔτει δισχιλιοστῷ καὶ δεκάτῳ πέμπτῳ, Εὐαγγελισμὸς τῆς Ὑπεραγίας
Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.